بسم الله الرحمن الرحيم

ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
ހދ.ކުޅުދުއްފުށި
ދިވެހިރާއްޖެ

ނަންބަރު: B12C/AM/2021/04

ބަންދު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމި ގޮތް

އަމުރުގެ މަޢުލޫމާތު:

- އަމުރު ނަންބަރު: MD-2020/205
- ހުށަހެޅުމުގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށްދިނުން
- ހުށަހެޅުން ތާރީޚް: 21 ޖޫން 2021
- ނިމުނު ތާރީޚް: 01 ޖުލައި 2021
- ހުށަހެޅި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

މައްސަލައާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު:

- ފައިލް ނަންބަރު: 319/B12C/2020
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: މިހާރު ނުރައްކާތެރި ހިނގުމަކަށްވާވަރަށް ދުއްވުން އެއްގަމު ބޭނުންކޮށްގެން މާރާމާރީ ހިންގުން
- ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ނަމާއި އެޑްރެސް: އަލީ ސާޖިދު، ސަވާނާ، ހދ.ކުޅުދުއްފުށި

އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށްދިނުމަށް ހުށަހެޅި ފަރާތުން އެދުނު ގޮތް:

މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު MD-2020/205 އަމުރު މުރާޖަޢާ ކޮށްދިނުމަށް އެދި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ފޯމުގައި، އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށްދިނުމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ގޮތަކީ، "މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާލިބޭ އަލީ ސާޖިދު ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް ނިންމަވާފައިވާ ނިންމުން މުރާޖަޢާކޮށްދީފައި، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ބަންދު ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި، ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ހުކުމް އިޖުރާއަތުގެ ދަށުން ބަދަލުކޮށްދީފައި، މި މާއްދާގެ ދަށުން ދަޢުވާލިބޭ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް ނެރެދީފައިވުން" މި ގޮތައިންނެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް:

1. މި ކޭހަކީ ނަންބަރު 319/B12C/2020 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލަމުން އަންނަ، މިހާތަނަށް ނުރައްކާތެރި ހާލަތެއްގައި ވާގޮތުން ތޫނު އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްގެން މާރާމާރީ ހިންގުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާގައި، ދަޢުވާލިބޭ، ހދ. ކުޅުދުއްފުށި، ސަވާން، އަލީ ސާޖިދު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރަން އަމުރުކުރެވިފައިވެއެވެ. އަލީ ސާޖިދު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް ނެރުނު ކޯޓު އަމުރުގައި، އަލީ ސާޖިދު ބަންދުކުރެވިފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާ އާއި 60 ވަނަ މާއްދާގެ ހަވާލާދީފައިވާކަމަށް އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

2. އަލީ ސާޖިދު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރިޔަސް، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) ގެ ދަށުން އަލީ ސާޖިދުގެ ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމުގެ އަޑުއެހުމެއް އޮންލައިނުން ބޭއްވާފައިވަނީ 21 އޭޕްރީލް 2021 ގައެވެ. އަދި އޭގެ ފަހުން މި މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރު 14 ޖޫން 2021 ގައި ބަދަލުވުމާ ހަމައަށްވެސް އަލީ ސާޖިދުގެ ބަންދު މުރާޖަޢާކޮށްފައި ނުވާކަން އެނގެން އޮތެވެ.

3. އަލީ ސާޖިދުގެ ބަންދު މުރާޖަޢާ ކޮށްދިނުމަށް އެދި އަލީ ސާޖިދުގެ ވަކީލުން 15 ޖޫން 2021 ގައި ސިޓީއަކުން މި ކޯޓަށް އެދިފައިވެއެވެ. އެ ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ އޭގެ ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފެށުން ދުވަހު ކުރިމަތިވާތީ، ބަންދު މުރާޖަޢާ އަޑުއެހުން ބާއްވަން ގޮވާލާ ދައުލަތުގެ ފަރާތުގެ ބަޔާން ހޯދުމަށް އިޖުރާއީ އަޑުއެހުމެއް 21 ޖޫން 2021 ގައި ވަނީ ބާއްވާފައެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ބަންދު މުރާޖަޢާ ކުރާނެ ގޮތް އިޖުރާއަތު ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 144 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ފަދަ ހުށަހެޅުމަކަށް ދައުލަތުން އެންގުނެވެ. އެ އަޑުއެހުމުގައި އެގޮތުން ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން އެންގިއިރު، އިދާރީ މުއްދަތުގެ ބަދަލުވުން ނަމަ ކޭސް ހުށަހަޅާފައިވާކަން ދައުލަތުން ބަދަލުވާނީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 144 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ފޯމުގެ 01 އަސްލު ދައުލަތުގެ ފަރާތުން 21 ޖޫން 2021 ގައި ފޯމު ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. ބުނެވުނު ފޯމަށް ރައްދު ހުށަހެޅުމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތަށް ފުރުޞަތު ދީފައިވިއަސް، ބަންދު މުރާޖަޢާ ކުރުމުގެ އަޑުއެހުން ބޭއްވުން ދުވަސް ހަމައަށްވެސް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ ޖަދުވަލު 37.01 ގައިވާ ގޮތަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައެއް ނުވެއެވެ.

4. ކޯޓު އަމުރު މުޤާޠަޢާކޮންޑިޝަނަލް އެދި ދައުވާތަކުން ހުށަހެޅި ފޯމުގައި، އަމުރު މުޤާޠަޢާ ކޮންޑިޝަނަލް އެދޭ ސަބަބުތައް ޒޯޖުގައި ދައުވާތަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ އެންމެނަށް ސަބަބުތަކެވެ.

4.1 މި މައްސަލައިގައި ދައުވާލިބޭ އަދި ސާބިތު ބަންދުކޮށްގެންވެސް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) އާއި 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރާއި، 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުންނެވެ. ނަމަވެސް، ހުކުމް އިސްތިސްނާތަކެއް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އެކަމުގެ ހުކުމް މަތީ ބަދަލުތަކެއް އޮވެގެންނެތި، ހުކުމް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އެކަމުގެ ހުކުމް މަތީ ބަދަލުތަކެއް ކޮށްގެން ނެތި، ހުކުމް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަން އެ ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ތަންފީޛުކުރުން ލާޒިމުވާން ނެތި، ހުކުމް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމެއް، އަދި ޖިނާއީ ޤާނޫނުތަކުގައިވާ ކަންކަން މަސްއޫލު ނުކުރުމަކީ ހުކުމް ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެއްވެސް މުރާދު މަތީ ބަދަލުކުރަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/13 ފަތުވާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވުމުން، ހުކުމް ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ދައުވާކޮށްފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި ވިޔަކަށް ކުރުމަކީ ހުކުމް ޖިނާއީގޮތުން އޮތުމަކީ އެކަން ކުރެވޭނީ ހުކުމް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޖިނާއީގޮތުގެ ތެރެއިން ކަމަށް.

4.2 މި މައްސަލައިގައި، އަދި ސާބިތު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކޮށްގެންވެސް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބެންޗުން ފަތުވާ ނެރެފައިވާ ކުރިން، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުންނެވެ. އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެ ފަތުވާ ނެރެފައިވާ ކުރިން މި ބާވަތުގެ ކޮންމެކަމެއް ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކޮށްފައި ތިބި މީހުންގެ ބަންދު މުޤާޠަޢާކޮށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2020 (ބިދޭސީކަމުގައި ނުބައިކާރީ ހިފެހެއްޓުން، ބޯޅަ އެއްކުރި ގެއްލުމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެވަނީ މީހުންގެ ބަންދު ބަދަލުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އެދުމުން ނިންމާފައިވާކަން.

4.3 ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިދޭސީކަމުގައި ނުބައިކާރީ ހިފެހެއްޓުން، ބޯޅަ އެއްކުރި ގެއްލުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތެއް ތަޙުޤީޤު މަރުހަލާއާއި، ޝަރީޢަތުގެ މަރުހަލާ ނިމެންދެން އެމީހަ